

Sygn. akt I UK 179/14

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania S. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o rentę rodzinną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 listopada 2014 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 września 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek pełnomocnika ubezpieczonej o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 19 września 2013 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczoną S. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 grudnia 2012 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddziału w K. z dnia 9 czerwca 2010 r. odmawiającej przyznania ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej z powodu niespełnienia przesłanek z art. 70 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczona wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 10 marca 2014 r., zaskarżając ten wyrok w całości i

zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „dotyczącego zakresu obowiązku Sądu orzekającego weryfikacji opinii biegłych oraz zakresu możliwości samodzielnego wnioskowania Sądu ponad treść opinii, gdyż w niniejszej sprawie Sąd uznał zaniechanie takiej weryfikacji mimo zgłoszonych zarzutów za mieszczące się w granicach art. 233 § 1 k.p.c., a jednocześnie wnioski opinii Sąd rozszerzył ponad ich treść argumentując, że skoro schorzenia narządów ruchu obecnie nie powodują u wnioskodawczynie niezdolności to pracy, to nie mogły jej powodować wcześniej, podczas gdy wniosek taki nie wynikał z opinii biegłych. Powstaje zatem konieczność rozstrzygnięcia i ustalenia zakresu obowiązku weryfikowania opinii biegłego przez Sąd orzekający, to jest określenie z jednej strony, na ile zarzuty zgłoszone przez strony winny być poddane weryfikacji przez biegłego i na ile Sąd władny jest ocenić celowość ich przedstawienia biegłym celem ustosunkowania się, a z drugiej strony określenie, na ile Sąd orzekający uprawniony jest do samodzielnego wnioskowania w materii objętej opinią, lecz w zakresach w opinii nieuwzględnionych.”

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście,

biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W przypadku występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno z kolei zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o

występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Próba konstruowania zagadnienia prawnego sformułowanego na kanwie art. 233 § 1 k.p.c. jest bowiem niedopuszczalna w postępowaniu kasacyjnym. Nie pozwala na to jednoznaczna treść art. 398³ § 3 k.p.c., zgodnie z którym podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Tymczasem art. 233 § 1 k.p.c. reguluje wprost i bezpośrednio zasadę swobodnej oceny dowodów, co prowadzi do wniosku, że zarzut naruszenia tego przepisu nigdy nie może być podstawą skargi kasacyjnej. Zakres kompetencji jurysdykcyjnych sądu drugiej instancji, obejmujący rozważenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie jest objęty kognicją Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym. Pogląd ten jest ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Analiza treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wniesionej w rozpoznawanej sprawie prowadzi z kolei do konkluzji, że skarżąca nie przedstawia w istocie żadnego istotnego zagadnienia prawnego, zwłaszcza dotyczącego wykładni art. 233 § 1 k.p.c., ale kwestionuje jedynie ocenę dowodów dokonaną przez Sądy pierwszej i drugiej instancji. Wskazuje na to zresztą powołanie art. 233 § 1 k.p.c. także w podstawie zaskarżenia. Do zawartej w uzasadnieniu skargi argumentacji, sprowadzającej się przede wszystkim do kwestionowania dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych i oceny zebranych dowodów, Sąd Najwyższy odnieść się natomiast nie może, gdyż jest związany dokonanymi w sprawie ustaleniami stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Na marginesie Sąd Najwyższy zauważa również, że przepis art. 233 § 1 k.p.c., wyrażający istotę sądownictwa, a więc rozstrzygania spornych kwestii w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego oraz przy

uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału, ma szeroką literaturę, a także obfitą, utrwaloną i jednolitą judykaturę, wobec czego jego wykładnia ani nie budzi wątpliwości prawnych, a tym bardziej wątpliwości poważnych, ani też nie wywołuje rozbieżności w praktyce stosowania. Ubezpieczona w skardze kasacyjnej po prostu nie zgadza się z ustaleniami Sądu drugiej instancji poczynionymi na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów. Inaczej mówiąc, kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów.

Niezależnie od powyższych stwierdzeń Sąd Najwyższy zauważa, iż w ramach podstawy zaskarżenia ubezpieczona ogranicza się do wskazania wyłącznie naruszenia przepisów prawa procesowego, bez jednoczesnego sformułowania zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego. Sformułowanie przez skarżącą wyłącznie zarzutów procesowych (w tym odnoszących się do sposobu prowadzenia postępowania dowodowego) uniemożliwia zaś Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły braki o tak znacznym ciężarze gatunkowym, który rodziłby konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia Sądu drugiej instancji i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Skoro ubezpieczona nie zarzuca w skardze obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania Sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy nawet „rażące” naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż ubezpieczona nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Wniosek o zasądzenie kosztów postępowania na rzecz pełnomocnika z urzędu został natomiast oddalony z uwagi na to, że nie zawiera on oświadczenia wymaganego treścią § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

